

Plan mot diskriminering och kränkande behandling 2021-2022

Förskoleklass - åk 6, fritidshem

Plan för att främja alla elevers rättigheter – oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, könsidentitet eller könsuttryck, sexuell läggning samt ålder. Alla elever och vuxna har rätt att vistas i skolan utan att utsättas för någon form av kränkande behandling.

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleklass, grundskola och fritidshem.

Ansvariga för planen

Huvudman, rektor Aina Västfält, Lisa Borehed och Sofia Kvist. All personal inom enheten har ett ansvar för att planen är ett levande verktyg som är väl känt av alla.

Vår vision

Alla barn är allas barn. All personal har ett gemensamt ansvar för enhetens barn. Vårt motto är att alla barn ska lämna Önums friskola med en rak rygg och en tro på sig själva. All personal arbetar utifrån "Önumsandan", se bilaga 1. Önumsandan är en överenskommelse mellan all personal på skolan, fritidshem och förskolan om viktiga ställningstaganden och gemensamma förhållningsätt.

Planen gäller från

2021-08-18

Planen gäller till

2022-08-30

Läsår

2021/2022

Elevernas delaktighet

Innehållet i planen mot kränkandebehandling och diskriminering tas upp och diskuteras i olika forum; klassråd, fritidsråd, elevforum samt löpande av personalen i olika sammanhang. Eleverna är med i planeringen av främjande insatser. Eleverna uttrycker sina åsikter i enkäter som ligger till grund för de förebyggande insatserna. Eleverna är delaktiga i analysen av de främjande och förebyggande insatserna.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Planen presenteras för föräldrar på läsårets första föräldramöte. Föräldrar informeras också på utvecklingssamtalet. Klassföräldrar inbjuds till delaktighet i planen vid föräldrarådet. Föräldrar informeras kontinuerligt under läsåret via hembrev.

Personalens delaktighet

Personalen följer kontinuerligt upp och utvärderar planen mot kränkande behandling och diskriminering på Systematiska Kvalitets-möten, planeringsmöten och personalmöten. När det uppkommer akuta situationer, kartlägger och analyserar personalen, därefter sätts åtgärder in. Personalen utvärderar och följer upp.

Förankring av planen

Planen mot kränkande behandling och diskriminering presenteras och förankras med personal och huvudman vid terminens första personalmöte alternativt planeringsmöten.

Alla lärare har ansvar för att planen har en central plats i klassrummet samt att synliggöra och förankra den med eleverna så att den är ett naturligt inslag i skolans vardag.

Vid föräldramöte och utvecklingssamtal förankras den med vårdnadshavare.

Planen mot kränkande behandling och diskriminering publiceras även på skolans hemsida.

Utvärdering och analys av läsåret 20-21

Samtliga elever har utvärderat sin och skolans trivsel och trygghet genom skoltempen. Denna enkät sammanställs och analyseras i arbetslagen. Kurator genomför vid varje läsårsstart ett lära-kännasamtal med samtliga elever på skolan. Planens främjande och förebyggande insatser utvärderas kontinuerligt vid planeringsmöten, personalmöten, i elevforum samt i det systematiska kvalitetsarbetet. Vid läsårets slut utvärderas planen i sin helhet. Våra elever upplever sig mycket trygga på Önums friskola och trivs i vår verksamhet. Det visar sig i de kartläggningar som gjorts under året.

Lsårets kartläggning visar att eleverna trivs på skolan och i sin klass. Merparten av eleverna upplever trygghet under skoldagen. Likt tidigare läsår har kartläggningar visat att det förekommer fula ord, svordomar och verbala kränkningar. Främst under de fria aktiviteterna såsom raster, omklädningsrum och under bussturer. Några av våra elever upplever även att icke verbala kränkningar förekommer såsom utfrysningar, blickar och hånleenden. För att eleverna ska känna trygghet under de fria aktiviteterna har pedagogerna funnits nära vid de platser som kränkningar och fult språkbruk har förekommit. Under läsåret 20-21 har rastpedagoger fortsatt sitt framgångsrika arbete med att erbjuda elever strukturerade aktiviteter under rasterna för att främja trygghet och förebygga konflikter och kränkningar.

Lsåret 20-21 blev ett annorlunda läsår i och med covid 19 och de främjande insatsernas mål arbetas vidare med under läsår 21-22. Datum för planerade studiebesök och gäster till skolans verksamhet har flyttats fram till kommande läsår.

Skolans främjande och förebyggande insatser

Vårt främjande och förebyggande arbete dokumenteras, analyseras och utvärderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Insatser som görs på skolan är:

Elevforum
Fadderverksamhet
Rastvakter/rastpedagog
Bussvakt
Klassrumsregler
Fritidsråd
Fritidsregler
Samverkan mellan förskolan och skolan
Stort fokus läggs på att skapa trygga och tillgängliga lärmiljöer.
GRETA

Diskrimineringsgrunder:

Namn:

Främja likabehandling av funktionsnedsättning

Områden som berörs av insatsen:

Funktionsnedsättningar

Mål och uppföljning:

Elever ska ha kunskap om de samhällsliga villkor som finns för människor med olika funktionsnedsättningar.

Alla elever ska känna att de är lika mycket värda trots olikheter.
Nolltolerans mot användandet av ett kränkande språkbruk med koppling till funktionsnedsättningar.
Målen följs upp via en enkät.

Insats:

Skolan ska anpassa alla aktiviteter efter elever med funktionsnedsättningar.
Skolan kommer att anordna aktiviteter med utgångspunkt lika olika, med funktionsnedsättningar som fokus.

Ansvarig:

Greta-gruppen

Datum:

Arbetet pågår under hela läsåret

Namn:

Främja likabehandling av kön och könsidentitet

Områden som berörs av insatsen:

Kön och könsidentitet

Mål och uppföljning:

Målet är att tjejer och killar ska behandlas och bemötas lika, ges samma talutrymme och ha samma förväntningar på sig.

Nolltolerans mot ett kränkande språkbruk med koppling till kön och könsidentitet.

Att alla får klä sig och bete sig på ett sätt som inte begränsas av könsnormer.

Målen följs upp via frågor i en enkät där ordet hen används.

Insats:

Insats tillämpa ett normkritiskt förhållningssätt i undervisningen samt satsa på att flickor och pojkar får lika stort inflytande på och utrymme i undervisningen. Analysera och diskutera vilka fördomar och stereotypa föreställningar om kön som kan förekomma i samhället. Skapa förutsättningar för eleverna att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa könsroller. Stärka elevernas förmåga att värna sin könsidentitet, kroppslig integritet och självkänedom.

Ansvarig:

Alla pedagoger på skolan

Datum:

Arbetet pågår under hela terminen

Namn:

Främja likabehandling av sexuell läggning

Områden som berörs av insatsen:

Sexuell läggning

Mål och uppföljning:

Nolltolerans mot ett kränkande språkbruk med koppling till sexuell läggning. Öka kunskaperna om och toleransen gentemot olika sexuella läggningar.

Målet följs upp i en enkät

Insats:

Tillämpa ett normkritiskt förhållningsätt i undervisningen samt ta upp exempel där man utgår från olika sexuella läggningar. Tillsammans med eleverna analysera och diskutera fördomar och stereotypa föreställningar om människor baserat på sexuell läggning som kan förekomma i samhället.

Ansvarig:

Samtliga pedagoger på skolan.

Datum:

Arbetet pågår under hela terminen

Namn:

Främja likabehandling av ålder

Områden som berörs av insatsen:

Ålder

Mål och uppföljning:

Förhindra att det skapas hierarkier som byggs på ålderskillnader.

Målet följs upp i Elevforum

Insats:

Gemensamma aktiviteter i åldersblandade grupper

Ansvarig:

Samtliga pedagoger

Datum:

Arbetet fortgår under hela terminen

Namn:

Främja likabehandling av etnisk tillhörighet

Områden som berörs av insatsen:

Etnisk tillhörighet

Mål och uppföljning:

Nolltolerans mot kränkande språkbruk med kopplingar till människors etniska bakgrund. Öka kunskaperna om rasistiska värderingar för att minska främlingsfientligheten.

Målen följs upp i en enkät

Insats: filmer och diskussioner

Ansvarig: Alla pedagoger på skolan

Datum: Läsårets slut

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Diskussion vid utvecklingssamtal, klassråd, elevforum, personalmöte. I samband med utvecklingssamtal under terminernas start genomförs Skoltempen, en enkät till alla elever som fylls i hemma med vårdnadshavare.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder. Se bilaga 2.

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Eleverna får säga sin mening på klassråd och elevforum. Via skoltempen kan de också förmedla sina åsikter. Vi diskuterar ofta hur vi ska vara mot varandra och behandla alla lika.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Personalen har på avdelnings- och personalmöte diskuterat diskrimineringsgrunderna. Pedagogerna delar ut skoltempen till eleverna, denna enkät tas med till utvecklingsamtalet som diskussionsunderlag kring elevens vardag på skolan.

Vad har kartläggningen visat?

Enligt kartläggningen har vi fått fram följande:

Kartläggningen visade att det förekommer verbala kränkningar och fula ord. Framst under de fria aktiviteterna såsom raster, omklädningsrum och under bussturer. Några av skolans elever upplever sig otrygga i klassrummet, i det aktuella klassrummet har vi ökat personalstyrkan så att eleverna kan få känna studiero. Toaletterna är en plats på skolan som eleverna upplever ofräscha och att det är en plats som det "hängs" mycket vid. Kartläggningen resulterade i att blommor, affischer och doftneutraliserare köptes in samt att rastvakterna kontrollerar rummen extra under rasterna. Under läsåret har rastpedagogerna fortsatt sitt framgångsrika arbete med att erbjuda eleverna strukturerade aktiviteter under rasterna för att främja och förebygga.

Rutiner för akuta situationer

Policy

Vi accepterar aldrig någon form av mobbning, trakasserier, diskriminering eller kränkande beteende. Om vi upptäcker att detta förekommer kommer vi att agera skyndsamt, utreda omständigheterna samt vidta nödvändiga åtgärder.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Rastvakter som har uppsikt över eleverna på all lektionsfri tid. Vid behov förstärker vi antalet rastvakter. När eleverna vittnar om händelser utreder vi detta och agerar efter behov. På dagordningen på Aek och personalmöten finns en stående punkt gällande elevvård och riskfaktorer. Där informeras/diskuteras övriga pedagoger kring aktuella elevers situation. Alla vuxna på enheten, oavsett arbetsuppgift, har ett ansvar att alltid ha elevernas bästa för ögonen. All personal anmäler skriftligen all form av kränkning till rektor. Att dagligen fånga elevernas välbefinnande för att tidigt upptäcka om trakasserier och kränkande behandling förekommer.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Rektor Aina Västfält och/eller ansvarig klassföreståndare 0512/10239
info@onumsfriskola.se

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

Steg 1 /ansvarig klasslärare

- Ta reda på fakta om kränkningen/diskrimineringen.
- Enskilt samtal med den utsatte.
- Enskilt samtal med den eller de som kränker/diskriminerar.
- Om den utsatte/utsatta önskar så erbjuds gemensamt samtal med alla inblandade.
- Informera rektor skriftligt.
- Rektor informerar till styrelse/huvudman.

Steg 2 /ansvarig klasslärare/rektor

- Kontakt med berörda vårdnadshavare.
- Kontinuerlig uppföljning genom samtal med inblandade under en längre tid.
- Hemmen hålls informerade om händelseutvecklingen.
- Rektor informerar till styrelse/huvudman.

Steg 3 /ansvarig rektor

- Elevvårdskonferens, åtgärdsprogram upprättas.
- Stöd för de inblandade (den utsatte, kränkaren/diskrimineraren och de passiva) av kurator, skolpsykolog eller annan professionell utövare.
- Rektor informerar till styrelse/huvudman.

Steg 4 /ansvarig rektor/huvudman

Om kränkningen/diskrimineringen inte upphör eller har varit mycket grov görs polisanmälan och/eller anmälan till socialtjänst.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Steg 1/ ansvarig rektor

Ta reda på fakta om kränkningen/diskrimineringen.

Enskilt samtal med den utsatte och vårdnadshavare. Enskilt samtal med berörd personal/den eller de som kränker. Rektor informerar huvudman som agerar omedelbart.

Rutiner för dokumentation och uppföljning

Allt ska dokumenteras från det enklaste samtal, till handling och till resultat, sker på händelserapportblankett. Blanketterna lämnas in till rektor.

Uppföljning vid händelse är obligatorisk och sker enligt överenskommelse.

Ansvarsförhållande

I den akuta situationen är det alltid den som uppmärksammar eller får reda på kränkningen/diskrimineringen som agerar. Så snart en elev upplever sig vara utsatt för en kränkning/diskriminering ska skolan starta en utredning. Om det är elev-elev så tar ansvarig pedagog över. Rektor agerar om det handlar om personal-elev, elev-personal.

Önumsandan

På vår skola råder Önumsandan som ska genomsyra all verksamhet på Önums Friskola. Det här är varje mentors skyldighet att förmedla till ny personal. Detta ska ske kontinuerligt under den första tiden genom diskussioner och att levandegöra exempel. Det är rektors ansvar att Önums-andan hålls levande. Den innebär följande:

- Alla barn är allas – vi har ett gemensamt ansvar.
- Vi bemöter alla barn utifrån deras egna behov.
- Blandar barnen vid olika aktiviteter – vi lär känna varandra.
- Trygghet.
- Glädje/nyfikenhet.
- Flexibel personal med positivt synsätt.
- All personal hör ihop – vi vuxna är ett nät – alla är lika viktiga – samhörighet mellan personalen.
- Alla barn är delaktiga efter sina förutsättningar, alla ska bli sedda för den de är.
- Naturprofileringen, från förskolan till åk 6.
- Att alla ska vara goda förebilder.
- Hälsa på varandra – ett leende föder fler.
- Föräldradelaktighet, att ha ett förtroende familj-skola.
- Alla ska lämna Önums Friskola med en rak rygg och en tro på sig själva.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målerifirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratorn på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratorn ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtolalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]

- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]